

Τι είδα στο Άγιο Όρος στά 1930, και τι βλέπω σήμερα...

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Άγιον Όρος](#) / [Γενικά Θέματα](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Η συνέντευξη δόθηκε στις 10 Μαΐου 2013 από έναν Γέροντα Αγιορείτη μοναχό. Μία έσωθεν ξενάγηση στο Άγιο Όρος ειλικρινής και ξεκάθαρη, και χωρίς καμμία διάθεση τουριστικής προβολής και γραφικότητας...

“...Πήγα στο Άγιον Όρος στα 1930. Η πρώτη μου εντύπωση, παιδάκι τότε πού ήμουνα, ήταν πού είδα πολλούς μαυροφόρους πού περίμεναν το βαπόρι. Εβγήκαν και οι άλλοι μοναχοί που είχανε μπει απ’ τη Θεσσαλονίκη.

Στα ερημητήρια του Αγίου Όρους φθάσαμε έπειτα από τρισήμιση ώρες βάρκα με κουπί. Όταν φθάσαμε εκεί σ’ ένα λιμενοβραχίονα άρχισε ο ανήφορος ν’ ανέβουμε στο βουνό. Καλά, τα παραλιακά ήταν ωραία. Έβλεπε κανείς τα μοναστήρια, το ένα

κατόπιν του άλλου, απ' τη νότια πλευρά και τα θαύμαζε. Ρωτούσα όλη την ώρα: «Τί γίνεται; Πώς είναι τούτο; Ποιο είναι εκείνο;»

Οι Γεροντάδες που ήτανε μέσα μου απαντούσανε βέβαια αλλά η παιδική περιέργεια κι η φαντασία ήταν ατελείωτη και πολλές φορές δεν μίλαγαν οι Γεροντάδες, γιατί τους είχα παρενοχλήσει: «Γιατί είναι τούτο έτσι; Πώς είναι εκείνο αλλιώς;» Τελικά φτάσαμε στον προορισμό μας, και ανεβήκαμε επάνω. Μία ώρα ήταν ο ανήφορος. Οι μοναχοί ήταν φορτωμένοι στην πλάτη. Ιούλιος μήνας ήτανε.

Εφαινόταν από μακριά τα βράχια, που είχανε χαμόκλαδα. Σαν να έκαιγε ο τόπος. Κι εγώ, μικρός που ήμουνα, είχα γίνει μούσκεμα, καιγόμουν ολόκληρος κι όλο ρωτούσα: «Φτάσαμε;»

Έλεγαν οι Γεροντάδες: «Ε, λίγο παραπάνω». Και λίγο παραπάνω και λίγο παραπάνω, τέλος πάντων, πιάσαμε τη μια ώρα και μετά, αφού ανεβήκαμε στην κορυφή, πήραμε τον κατήφορο πάλι...

Και ρώταγα: «Τώρα θα κατέβουμε πάλι τον κατήφορο;» Χαμογελούσε ο Γέροντας ο μεγάλος. Τελικά φτάσαμε στη σπηλιά, στη Μικρή Αγία Άννα, στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Ήταν ένα καλύβι απ' έξω και μέσα ήταν οι σπηλιά που ήταν οι Πατέρες. Ήταν τέσσερις Πατέρες, ο Γέροντας πέμπτος κι εγώ ήμουν ο έκτος.

Αφού φθάσαμε εκεί, με πήγανε σ' ένα κελλάκι, κι εκεί πέρα ίσα ίσα ένα κρεβατάκι είχε, με ένα παραθυράκι (ένα άνοιγμα της σπηλιάς). Τίποτ' άλλο. Με βάλαν εκεί κι έπεσα ψόφιος απ' την κούραση, με πήρε ο ύπνος. Ούτε κατάλαβα τίποτα. Πέρασε η βραδιά.

Την άλλη μέρα πού ξημερωθήκαμε, βγήκα έξω, γκρεμός από δω, γκρεμός από κει, βουνά, βράχια, κάτι θεόρατα και για την ηλικία μου, γίνονταν ακόμα πιο ψηλά. Τελικά, αρχίσαμε εκεί πέρα τα πειράματα. Ο Γέροντάς μου με πήγε σ' ένα εκκλησάκι της Παναγίας (Κοίμηση Θεοτόκου).

Μου είπε: «Εδώ είναι το εκκλησάκι μας, εδώ είναι το προσευχητάριό μας. Βάλε μια μετάνοια στον Χριστό».

Έβαλα μια μετάνοια στον Χριστό. Εκείνη την ώρα μου λέει έξαφνα: «Ο πατέρας σου που σε γέννησε πέθανε, και τώρα Πατέρας σου θα είναι ο Χριστός. Το στόμα του Χριστού είμαι εγώ».

Πήγαμε και στην Παναγία, κι εκεί τα ίδια... Μου λέει: «Απ' αυτή τη στιγμή πέθανε η μάνα σου και η μάνα σου θα είναι η Παναγία». Εκεί κάπως λιγάκι ενοχλήθηκα. Κάτι σαν σύννεφο λύπης πέρασε μέσα μου.

Μετά με πάει στους μοναχούς. Λέει: «Από σήμερα κι εμπρός αυτά είναι τα αδέρφια σου. Τ' άλλα τ' αδέρφια σου που ήξερες είναι πεθαμένα». Έτσι έληξε η παρουσίασή μου στους αδελφούς κι άρχισε η καθημερινή ζωή. Το βράδυ μου λέει ο Γέροντας: «Τώρα θα κάνεις κάθε βράδυ έξι μετάνοιες (εδαφιαίες)». Έξι μετάνοιες. Ούτε μία παραπάνω, ούτε μία παρακάτω. Ήταν εντολή αυτή. Το ξαφνικό ήταν ότι περίμενα να φάμε το μεσημέρι. Ε, ένα ποτήρι νερό κι ένα παξιμάδι.

Εγώ επειδή ήμουν μικρός, μου δώσανε δυο. Τα 'φαγα εκεί πέρα, δεν είχε και τίποτ' άλλο. Όλοι οι Πατέρες ένα παξιμάδι κι ένα ποτήρι νερό είχαν. Το βράδυ τίποτα.

Εμένα μου δίνουν στην αρχή, επειδή ήμουν μικρούλης, ένα παξιμάδι, αλλά μέσα στο κελλί μου. Άρχισαν ύστερα να μου λένε: «Θα κάνεις αυτή τη δουλειά, γιατί εδώ όλοι εργαζόμαστε. Οι Πατέρες ήταν αγιογράφοι. Κάναν την αγιογραφία τους. Σιγά σιγά, μου ανέθεσαν τη σκούπα – και τι να σκουπίσω εκεί; Κάτι παλιοσάνιδα ήταν και κάτω η σπηλιά είχε χώμα. Μετά τα τσίγκινα ποτήρια μου'δειξε πώς να τα πλένω, να είναι καθαρά. Είχαμε μια βρύση. Φέρναμε το νερό από την Αγία Άννα.

Το κουβαλούσαμε με ντενεκέδες στην πλάτη. Εμένα, επειδή ήμουν μικρός και δεν μπορούσα, μου'βαζαν έναν κουβά γεμάτο μέχρι τη μέση. Αλλά αυτό ήτανε βάσανο, γιατί, ανεβαίνοντας, το νερό γύριζε πίσω. Κατεβαίνοντας, έπεφτε πάνω στο κεφάλι μου. Ήταν πολύ κουραστικό. Πέντε οκάδες (τότε είχαμε τις οκάδες).

Ήτανε τρία τέταρτα η πορεία μέχρι την Αγία Άννα. Ανέβα κατέβα- ανέβα κατέβα. Ήταν ένα στενό δρομάκι, και κάτω γκρεμός. Μόνο που το 'βλεπα εγώ μ' έπιανε φόβος μην πέσουμε κάτω όλοι με τους τενεκέδες στην πλάτη. Είχαμε μια μικρή δεξαμενή, το ρίχναμε μέσα. Και το χρησιμοποιούσαμε για να πλένουμε τα χέρια. Ούτε πρόσωπο, ούτε πόδια. Μόνο τα χέρια. Και το Μέγα Σάββατο το κεφάλι. Και ποτέ δεν μύριζαν οι αδελφοί. Ο ιδρώτας τα ξέπλενε όλα. Κανένας δεν είχε μυρίσει άσχημη μυρωδιά στον άλλον. Οι έξι μετάνοιες μετά έγιναν τριάντα, πενήντα...

Στα 14 χρόνια μου έγινα μοναχός, πήγα και στις 100 μετάνοιες. Μετά προχωρήσαμε και 17 ετών, έγινα τέλειος μοναχός. Τελειότητα είναι αυτό που λέμε «μεγαλόσχημος μοναχός». Κι εκεί αρχίσαμε τις 300 μετάνοιες εφ' όρου ζωής, μέχρι τα γεράματα. Τώρα, βέβαια, άλλος καιρός.

Τώρα δεν μπορούμε να πάρουμε τα ποδάρια μας. Αλλά αυτή ήταν η ζωή των μοναχών τότε. Πολύ ασκητική. Όλοι οι Πατέρες ήταν πετσί και κόκκαλο. Αλλά δεν

είχαμε ποτέ να πεθάνει ένας νέος εκεί. Όλοι 100 χρονών, 95 φθάναμε... πάντως από ενενήντα κι επάνω κοιμώντο οι Πατέρες.

Το Άγιον Όρος ήταν τότε όντως Άγιον Όρος, γιατί δεν υπήρχανε λαϊκοί. Λαϊκοί σπανίως έρχονταν, το καλοκαίρι, ή καμμιά φορά και το Πάσχα έρχονταν μερικοί ευλαβείς απ' τη Χαλκιδική. Μέναν όλη τη Μεγάλη Εβδομάδα, κάναν το Πάσχα, και μετά από δυο μέρες φεύγαν, πηγαίναν στα σπίτια τους. Πολύ κατανυκτικά ήταν. Όλοι οι Πατέρες ψάλλανε. Είχαμε και καλλίφωνους Πατέρες.

Οι αγρυπνίες εκεί κρατούσαν 15 ώρες. Από το Σάββατο του Λαζάρου μέχρι το Πάσχα, κάθε βράδυ αγρυπνίες. Το Πάσχα ήταν το μεγάλο τραπέζι. Βγάζαν τα ψάρια. Όσοι έτρωγαν, έτρωγαν. Εγώ δεν τα 'τρωγα και κοιμόμουνά πάνω στο πιάτο. Μ' έσπρωχναν. Πετσι και κόκκαλο ήμουνά.

Τα φαγητά εκεί ήταν το Σαββατοκύριακο φασολάδα, ρεβύθια, κουκιά ξερά. Ρίχναν και πεντ' έξι κόμπους λάδι κι ήταν η παρηγοριά μας. Την πρώτη βδομάδα της Μεγάλης Σαρακοστής, την Καθαρά Εβδομάδα που λέγεται, μέχρι την Παρασκευή τίποτα, ούτε νερό. Μόνο Αγιασμό την Τετάρτη κι ένα κομμάτι αντίδωρο. Τίποτε άλλο.

Κι όλη η Μεγάλη Σαρακοστή έτσι ήτανε τότε. Όλη τη βδομάδα τίποτα. Προσευχή. Τότε εντείνονταν η προσευχή. Κατ' ιδίαν και μαζί μέσα στην Εκκλησία. Προσευχή. Κι εξομολογήσεις.

Λέγαμε κάθε βράδυ τους λογισμούς μας στους Γεροντάδες μας. Και πέρασαν τα χρόνια, ήρθε ο πόλεμος και τότε έπεσε πιο μεγάλη δυστυχία. Εκεί στο Άγιον Όρος δεν υπήρχε τίποτα, ούτε ψωμί. Οι ασκηταί πήγαιναν στα μοναστήρια κι έπαιρναν παξιμάδια στα σακούλια και περνούσαν στην έρημο.

Η Έρημος πιάνει από τη Νέα Σκήτη του Αγίου Παύλου μέχρι τη Λαύρα, που είναι το μεγαλύτερο μοναστήρι και το πρώτο που ιδρύθηκε, από τον Άγιο Αθανάσιο. Το βόρειο μέρος έχει μεγάλη παρηγοριά, γιατί έχει ένα κελλί εδώ, άλλο σ' ένα τέταρτο, άλλο σε μισή ώρα, άλλο εδώ, άλλο εκεί, σκόρπια ήτανε... Είχαν και δέντρα πολλά, καστανιές.

Άλλοι μοναχοί καλλιεργούσαν και κανένα πεζούλι εκεί που είναι χώμα, βάζαν κάνα κρεμμύδι, κάνα σκόρδο, αυτά.. Δεν είχε τίποτ' άλλο. Το μεγαλύτερο πανηγύρι ήτανε η Μεγάλη Εβδομάδα και το Πάσχα. Το Πάσχα, παρ' όλη αυτή την κούραση της Μεγάλης Εβδομάδος, θυμάμαι στις 2 η ώρα γινότανε η τελετή της Αγάπης, ο Εσπερινός και μετά παίρναμε ανήφορους και κατήφορους, να πάμε σ' όλα τα κελλιά να ψάλλουνε οι Πατέρες το Χριστός Ανέστη. Οι νέοι, δηλαδή, μοναχοί, γιατί οι Γέροντες πού ν' ανεβοκατεβαίνουν εκεί; Το βράδυ πέφταμε ψόφιοι.

Ο Γέροντας μας ξυπνούσε, γιατί ήμαστε κατάκοποι. Εννιά η ώρα να κοιμάσαι, στη μία να σηκώνεσαι, ήταν πολύ κουραστικό. Αλλά δόξα τω Θεώ. Λυπήθηκα που ήρθαν τα πράγματα έτσι και άφησα το Άγιον Όρος, αλλά έτσι τα΄ θελε ο Θεός.

Άφησα το Άγιον Όρος το 1949 οριστικά. Αλλά τότε ήτανε πραγματικό Άγιον Όρος.

Τώρα δεν έχει καμμία σχέση η σημερινή κατάσταση του Αγίου Όρους όχι με του 1930, όχι με του 1950, αλλά ούτε και με του 1970. Άλλαξαν τα πράγματα. Ασκητήρια υπάρχουν, αλλά κι εκείνα έχουν εξελιχθεί.

Γιατί, όπως έχω ακούσει, έχουν και τηλέφωνα, έχουν και ηλεκτρικό και φώτα και βάλ'του ρίγανη. Έχει εκμοντερνιστεί και δικαίως μπορεί να πει κανείς ότι έχει εξαλειφθεί το «Άγιον» και έχει γίνει «Τουριστικόν» Όρος πλέον.

Εφέτο μου είπαν πως είχαν πάει κάπου 2.000 Ρώσοι στο Άγιον Όρος. Καταλαβαίνεις τώρα τι γίνεται εκεί πάνω, 2.000 λαϊκοί».

- Άραγε, έχει να ωφεληθεί σήμερα κάποιος αν πάει στο Άγιον Όρος ;

- «Σίγουρα θα ωφεληθεί ! Γιατί «ουκ εκλείπει υπηρέτης του Σατανά ούτε και δούλος του Θεού». Έχει και σωστούς μοναχούς. Και στα μοναστήρια, αλλά και στις Σκήτες. Αν κάποιος πάει σαν Χριστιανός, με την προϋπόθεση ότι πάει να βρει κανέναν Άγιο, θα ωφεληθεί πολύ.

Αν πάει όμως σαν (πονηρός) περιηγητής, μάλλον θα σκανδαλιστεί. Διότι τα σκάνδαλα είναι παντού. Κι όταν βλέπεις και τόσο κόσμο εκεί πέρα... Ο καθένας το κοντό του και το μακρύ του, άλλος το βλέπει ωραίο από φυσική καλλονή, άλλος το βλέπει από τη ζωή των μοναχών. Όπου υπάρχουν άνθρωποι υπάρχουν και σκάνδαλα.

- Θυμάστε κανένα θαύμα στο Άγιο Όρος που να το είδατε εσείς ή να το ζήσατε;

- Ναι μόλις σήμερα είχα επικοινωνία μ' ένα παιδάκι δικό μου, που το 'χω στείλει χρόνια κι είναι συνονόματος και τον ρώτησα κάτι... Γιατί άκουσα ότι στη Σκήτη της Αγίας Άννης η καντήλα η μεγάλη, η οποία ζυγίζει 3 κιλά, εκινείτο. Για πρώτη φορά, προς έκπληξη των Πατέρων εκεί πέρα, γιατί αυτό δεν έχει ξανασυμβεί ποτέ !

Και μάλιστα κάνανε βάρδιες να παρακολουθούνε, κλείσανε όλα τα παράθυρα στην μεγάλη Εκκλησία όπου συνέρχονται τις εορτές οι Πατέρες, και η καντήλα εκινείτο. Δεν υπήρχε αέρας από πουθενά. Και τη νύχτα ακόμα το παρακολουθούσανε. Εκινείτο.

Περιμένουνε κάποιο καλό, κάποιο κακό...; Ο Θεός ξέρει.

Μαζευτήκανε οι μοναχοί εκεί και κάνουν παρακλήσεις. Παρακαλούν τον Θεό να δείξει και την Αγία Άννα, τη Μητέρα της Παναγίας μας.

Παλαιότερα, επί Τουρκοκρατίας, είχε περάσει ο Διοικητής με το καράβι του και ανέβηκε πάνω στη Σκήτη της Αγίας Άννης και πήγε μέσ' στο Ναό, τον είδε, άναψε κι ένα κερί. Κι όταν του είπαν ότι είναι η Αγία Άννα θαυματουργός για την τεκνοποιία, είπε το εξής:

«Αν μου δώσει παιδί, θα της φέρω μια καντήλα μεγάλη». Και πράγματι λοιπόν, όταν κατέβηκε στα Χανιά, συνέλαβε η γυναίκα του, έκανε ένα αγόρι. Στο χρόνο επάνω, παίρνει αυτή την καντήλα τη μεγάλη που τώρα κινείται, και ήλθε και την κρέμασε εκεί !

Προ δεκαετίας, είχα πάει εκεί στην Έρημο και βρήκα έναν, ο οποίος εφημίζετο ότι ήταν ασκητής μεγάλος. Και συζητώντας τότε του λέω: «Κανένα θαύμα έχετε δει εδώ;»

Μου λέει: «Εδώ παραπάνω από μένα υπάρχει ένας Άγιος άνθρωπος και μια βραδιά καθόταν απέξω απ' τη σπηλιά του κι ήταν πανσέληνος κι έλαμπε όλο το Άγιον Όρος, ο Άθωνας από πάνω, απ' την κορυφή. Και για μια στιγμή, όπως κοίταζε ψηλά, βλέπει πύρινες γλώσσες προς τον ουρανό επάνω. Τρομοκρατήθηκε. Νόμισε ότι πήρε φωτιά το Άγιον Όρος και λέει:

«Παναγία μου, καίγεται το Περιβόλι σου!» Κι ακούει φωνή και λέει: «Δεν καίγεται το Περιβόλι μου, αλλά είναι οι προσευχές των Μοναχών, που ανεβαίνουν μέχρι τον Ουρανό».

Πηγές: kivotoshelp.gr – fdathanasiou.wordpress.com